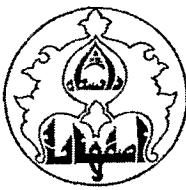

LEVA - 1..19.1

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه زمین شناسی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی زمین شناسی گرایش

پترولوزی

پترولوزی پریدوچیت‌های گوشته افیولیت لوگر (جنوب غرب کابل - افغانستان)

استادان راهنما:

۱۳۸۹/۲/۶

دکتر قدرت ترابی

دکتر محمود خلیلی

سید احمد احمدی
دانشیزه

استاد مشاور:

دکتر امیر محمد موسی ذی

پژوهشگر:

غلام حسین نظری

تیر ماه ۱۳۸۸

۱۳۴۷۸۹

کلیه حقوق مادی مترقب بر نتایج مطالعات،
ابتكارات و نوآوری های ناشی از تحقیق
موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه
اصفهان است.

پایان نامه کارشناسی پایان نامه
رجایت شده است
تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه زمین شناسی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی زمین شناسی گرایش پترولوزی آقای غلام حسین

نظری تحت عنوان

پترولوزی پریدوتیت‌های گوشه‌ی افیولیت لوگر

(جنوب غرب کابل - افغانستان)

در تاریخ ۱۳/۴/۸۸ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه ..... به تصویب نهایی رسید.

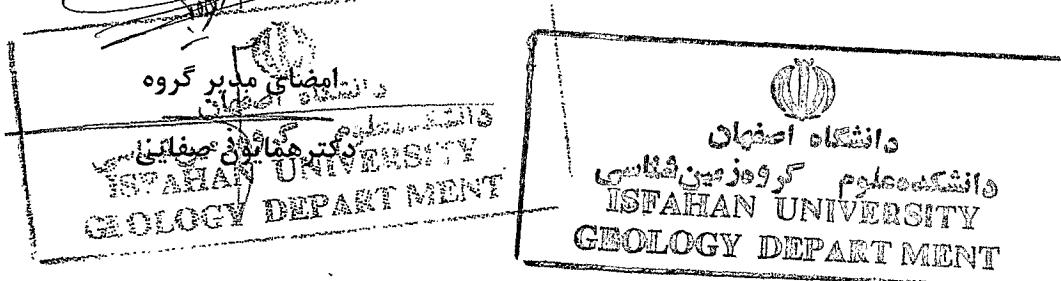
۱- استاد راهنمای اول پایان نامه دکتر قدرت ترابی با مرتبه‌ی علمی استادیار امضاء

۲- استاد راهنمای دوم پایان نامه دکتر محمود خلیلی با مرتبه‌ی علمی دانشیار امضاء

۳- استاد مشاور پایان نامه دکتر امیر محمد موسی زی با مرتبه‌ی علمی استاد امضاء

۳- استاد داور داخل گروه دکتر موسی نقره ئیان با مرتبه‌ی علمی دانشیار امضاء

۴- استاد داور خارج از گروه دکتر عباس آسیابانها با مرتبه‌ی علمی استادیار امضاء

الحمد لله الذي هدانا لهذا و ما كننا لجهتدي لولا ان هدينا الله

(سوره اعراف، آیه ۴۳)

«ستایش خدایی را که ما را بر این مقام راهنمایی کرد و اگر هدایت و لطف الهی نبود، ما خود به این مقام راه نمی یافتیم»

سپاس خداوند را که یاری کرد مرا تا بتوانم در مرحله ای دیگر از زندگی باز بر اندوخته هایم بیفزایم و این مرحله را با موفقیت به پایان برسانم. پس از سپاس پروردگار بر خود واجب می دانم تا از کلیه کسانی که مرا در تدوین و نگارش این پایان نامه یاری رساندند کمال تشکر را داشته باشم.

در ابتدا از پدر و مادر بزرگوارم که با محبت، دلجویی و عطوفت های خالصانه ای خود در تمام مراحل زندگی یاور من بودند و تمام لحظات زندگی شان را صرف فرزندان خود نمودند تشکر می نمایم و از ایشان طلب دعای خیر دارم. از برادران عزیزم که یاری کننده من در دوران تحصیل بودند و از هیچ کمکی دریغ نورزیدند و از همسر مهربانم که همیشه پشتیبانم است سپاسگزارم.

از زحمات استاد راهنمای گرانقدر، آقای دکتر ترابی که در این مدت با صبر و حوصله فراوان بنده را در تدوین این پایان نامه و دیگر امور زندگی همچون برادری مهربان راهنمایی نمودند و از زحمات آقای دکتر خلیلی، استاد راهنمای دوم که راهنمایی های حکیمانه شان طی مراحل تدوین این پایان نامه و تحصیل در دانشگاه اصفهان روشنگر راه بنده بودند کمال تشکر را دارم. همچنین از زحمات دکتر امیر محمد موسی زی استاد دانشگاه پلی تکنیک کابل که در طی انجام این پایان نامه به عنوان استاد مشاور هیچ کمکی را از اینجانب دریغ نورزیدند سپاسگزارم.

خدای را سپاس از اینکه در این مدت افتخار داشتم از محضر اساتید ارجمند، آقایان دکتر نقره ظیان، دکتر نوربهشت، دکتر طباطبائی منش، دکتر صفایی، دکتر جباری، دکتر شریفی، دکتر مکی زاده و دکتر شمسی پور استفاده ببرم.

از کارمندان گروه زمین شناسی، آقایان مهندس آروین، مهندس اعتماد پور، مهوری، تقوی زاده و خانم ها شاه پیری، ابن نصیر، ساكتی، سبکخیز، احمدی، پورصادقی و دیگر اعضا کمال تشکر و قدردانی را دارم. همچنین از وزیر محترم معادن و صنایع افغانستان، محترم انجنیر عادل که شخصاً پیگیر مطالعات اینجانب بودند و ریاست سازمان مطالعات جیولوژی افغانستان، معاونت فنی، ریاست کتابخانه و آرشیو این سازمان و همچنین انجنیر خلیل، یوسف و حسین از انجنیران این سازمان و جانب دکتر داودشاه صبا و انجنیر حسن علی مالستانی و آقایان محمدی، کاشمری، حسینی، حکیم احمدی و مسئول کتابخانه گروه زمین شناسی دانشگاه کابل و دیگر دوستانی که در افغانستان یاری کننده اینجانب بودند تشکر و قدردانی می نمایم. در پایان از دوستان خود آقایان دریس، شاه امیریان، احمد ابراهیمی، روزپیکر، نصر، عنایتی، حیدری، قائدی، محمدی، الله کرم و همکلاسی های خود خانم ها، ابراهیمیان، بهارزاده، جعفری، میرلوحی، عبدالهی و مهوری و دیگر دوستان در گروه زمین شناسی دانشگاه اصفهان سپاسگزاری می نمایم.

تقدیم به:

تمامی اعضاي خانواده ام

و

هر کس در دلشیزی، صبور و نخیرتی هند

افغانستان

چکیده:

مجموعه افیولیت لاکولیت شکل لوگر بخشی از اولترامافیک های سنوزوئیک افغانستان محسوب می گردد و در کمریند افیولیتی جنوب شرق افغانستان در محدوده بلوك کابل گسترش دارد. این مجموعه بخشی از افیولیت های نئوتیس در سیستم کوهزایی آلب - هیمالیا با سن جایگیری اثوسن، یکی از بزرگ ترین انواع خود در جهان با مساحتی در حدود ۲۰۰۰ کیلومتر مربع به حساب می آید. سنگ های اولترا مافیک لوگر در همراهی با کربنات و فیلیت - کربنات سازند پالاآزوئیک بالایی چین - سار واقع شده اند که توسط دیاباز، گابرو - دیاباز و دیوریت قطع می گردند. قسمت جلویی این مجموعه، در امتداد سطح روراندگی آب پران با ساختمان های بلوك کابل همپوشانی نموده است. این مجموعه به سمت غرب توسط گسل عمقی پغمان و به سمت شرق بوسیله گسل عمقی التیمور محدود می گردد.

مجموعه افیولیتی لوگر تقریباً یکنواخت بوده و عمدتاً مشکل از هارز بورژیت است. سرپاتینیت ها و سنگ های سرپاتینیتی شده اغلب در امتداد زون های گسله ای وجود دارند. حدود دو سوم از توده های اولترامافیک توسط سازند های نئوژن و کواترنری پوشانده شده هستند. کرومیتیت ها عمدتاً در دونیت ها به صورت عدسی های کوچک و بزرگ بخصوص در نواحی محمد آغه دیده می شوند. واحد های سنگی گابرویی گسترش بسیار کمی دارند. مرز بین لرزولیت، هارزبورژیت و دونیت تدریجی بوده به طوری که دونیت به صورت لنز مانند درون هارزبورژیت دیده می شود. مرز بین پیروکسنیت با پریدوتیت های گوشته بسیار واضح و شارپ می باشد. چهار کانی الیوین، ارتوپیروکسن، کلینوپیروکسن و اسپینل فازهای اصلی تشکیل دهنده پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر هستند. الیوین های جایگزینی ریز دانه به خوبی قابل تشخیص می باشند. در این تشخیص منشأ، شرایط تشکیل و فرایندهای موثر بر این مجموعه از انواع نمونه های سنگی فوق الذکر و همچنین نهشته های کرومیتی موجود در دونیت ها نمونه برداری گردید و کانی های اصلی تشکیل دهنده ای این پریدوتیت ها برای تجزیه میکروسوند انتخاب گردیدند. بررسی نتایج آنالیز ها و ترسیم آنها در دیاگرام های مربوطه نشان می دهد که پریدوتیت های لوگر مربوط به گوشته زیر پوسته اقیانوسی بوده و بخشی از افیولیت هستند که به صورت تکتونیت در زمان اثوسن در جنوب غرب کابل جایگیری کرده اند. همچنین شیمی کانی های موجود نشان می دهد که تحولات پتروژئیکی شامل چند مرحله ای تراوش ماقمایی هستند. لرزولیت های موجود در این افیولیت توسط واکنش با یک مذاب بازیک تا الترابازیک، هارزبورژیت و دونیت ها را بوجود آورده است. تماس مذاب فوق با سنگ اولیه گوشته (لرزولیت) باعث ذوب کلینوپیروکسن و تبدیل آن به هارزبورژیت شده است. ادامه واکنش باعث ذوب نامتجانس ارتوپیروکسن و تبدیل آن به الیوین + مذاب غنی از سیلیس گردیده است. الیوین های حاصل، دونیت جایگزینی را تشکیل داده اند و SiO_2 اضافی وارد مذاب صعود کننده گردیده است. مذاب با SiO_2 بالا وارد محدوده پایداری کرومیت گشته و بدین ترتیب نهشته های کرومیتی

آنباری در زمینه دونیت های جایگزینی شکل گرفته اند. حضور نهشته های کرومیتیت و دیگر شواهد پتروژنیک رخداد واکنش های سنگ - مذاب را در یک محیط Supra-Subductuion Zone نشان می دهند.

محتوای کم Al_2O_3 ارتوپیروکسن ها و کلینوپیروکسن ها و Na_2O کلینوپیروکسن ها نشان دهنده درجه بالای ذوب بخشی واحد های سنگی گوشته لوگر می باشد. دونیت ها جایگزینی بوده و حاصل واکنش های سنگ - مذاب هستند. اسپینل های موجود در دونیت های لوگر رفتار نسبتاً متفاوتی با سایر اسپینل های موجود در واحدهای سنگی گوشته نشان می دهند. محاسبات دما سنجی دماهای بین ۱۰۱۷ تا ۱۰۶۴ درجه سانتی گراد برای لرزولیت، ۱۰۵۲-۱۰۳۷ درجه سانتی گراد در هازبورزیت ها و ۱۱۳°-۱۰۵۷ درجه سانتی گراد را در دونیت ها نشان می دهد. فشار میانگین تخمین زده شده برای لرزولیت، هازبورزیت و دونیت به ترتیب $31 \pm 2/3$ kbar، $33 \pm 2/3$ kbar و $33 \pm 2/3$ kbar محاسبه شده است.

واژه های کلیدی: افغانستان، کابل، لوگر، افیولیت، پریدوتیت های گوشته، کرومیتیت، واکنش سنگ - مذاب، ذوب بخشی، محیط سوپراسپلاآکشن

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات
۱	۱-۱- مقدمه
۲	۲-۱- اهداف پژوهش
۳	۳-۱- موقعیت جغرافیایی و راه های دستیابی به منطقه
۶	۴-۱- اهمیت اقتصادی
۷	۵-۱- پیشینه پژوهش
۱۰	۶-۱- روش تحقیق
۱۰	۶-۱-۱- مطالعات مقدماتی
۱۰	۶-۱-۲- مطالعات صحرایی و نمونه برداری از سنگ های مورد مطالعه
۱۰	۶-۳- تهیه مقاطع نازک و صیقلی، و مطالعات پتروگرافی
۱۱	۶-۴- انتخاب نمونه و انجام آنالیز شیمیایی
۱۲	۶-۴-۱- روش انجام آنالیز ژئوشیمیایی
۱۲	۶-۱-۴-۱- تجزیه میکروپرور الکترونی (میکروآنالیزور)
	فصل دوم: زمین شناسی عمومی افغانستان
۱۵	۱-۲- مقدمه
۱۷	۲-۲- تحولات تکتونیکی و تقسیم بندی تکتونیکی افغانستان
۲۰	۲-۲-۱- واحد های تکتونیکی افغانستان مرکزی و جنوبی
۲۰	۲-۲-۱-۱- بلوک فراه
۲۰	۲-۲-۱-۱-۱- دیرینه جغرافیایی و کوهزایی بلوک فراه
۲۲	۲-۲-۱-۲- بلوک هلمند
۲۳	۲-۲-۱-۱- دیرینه جغرافیایی و تکتونیک بلوک هلمند

صفحه	عنوان
۲۵.....	۳-۱-۲-۲- بلوک سیستان
۲۶.....	۱-۳-۱-۲-۲- دیرینه جغرافیایی و تکتونیک بلوک سیستان
۲۶.....	۴-۱-۲-۲- بلوک نورستان
۲۷.....	۱-۴-۱-۲-۲- دیرینه جغرافیایی و تکتونیک بلوک نورستان
۲۷.....	۵-۱-۲-۲- بلوک کتاواز
۲۸.....	۱-۵-۱-۲-۲- دیرینه جغرافیایی و تکتونیک بلوک کتاواز
۲۹.....	۲-۲-۲- واحد های تکتونیکی شمال افغانستان
۲۹.....	۲-۲-۱- ناحیه چین خورد ۵ هرسی نین
۳۰.....	۲-۲-۲-۲- پلاتفرم اپی هرسی نین افغانستان شمالی
۳۰.....	۲-۳-۲- زمین درز میانی افغانستان
۳۱.....	۴-۲-۲- مدیان ماس های (Median mass) افغانستان
۳۱.....	۱-۴-۲-۲- مدیان ماس پامیر - نورستان
۳۲.....	۲-۴-۲-۲- مدیان ماس افغانستان مرکزی
۳۲.....	۲-۵-۲- ناحیه چین خوردگی آلپی افغانستان
۳۳.....	۳-۲- گسل های مهم و لرزه زمین ساخت افغانستان
۳۳.....	۱-۳-۲- فرایند های زمین ساخت صفحه ای افغانستان
۳۸.....	۲-۳-۲- زمین لرزه ها
۴۲.....	۳-۳-۲- گسل های فعل و مهم
۴۵.....	۱-۳-۳-۲- گسل چمن - مقر
۴۶.....	۲-۳-۳-۲- گسل هریود (هرات)
۴۷.....	۳-۳-۳-۲- گسل کاراقناو
۴۷.....	۴-۳-۳-۲- گسل پغمان
۴۸.....	۵-۳-۳-۲- گسل سروبی (التمور)
۴۸.....	۴-۳-۲- نام های گوناگون گسل های افغانستان
۵۱.....	۴-۲- کوهزایی های مهم در افغانستان

عنوان

صفحه

۱-۴-۲- کوهزایی های پر کامبرین	۵۲
۲-۴-۲- کوهزایی هرسی نین	۵۲
۳-۴-۲- کوهزایی کیمرین پیشین	۵۳
۴-۴-۲- کوهزایی کیمرین پسین	۵۴
۵-۴-۲- کوهزایی آلپی	۵۵
۵-۲- ماگماتیسم و دگرگونی افغانستان	۵۷
۱-۵-۲- کمر بند پلوتونیک هندوکش غربی - بدخسان غربی	۶۱
۲-۵-۲- کمربند پلوتونیک فیروز کوه	۶۱
۳-۵-۲- کمربند پلوتونیک بند بیان	۶۲
۴-۵-۲- مجموعه پلوتونیک - ساب ولکانیک شمال غربی فراه رود	۶۲
۵-۵-۲- کمربند پلوتونیک هلمند	۶۳
۶-۵-۲- کمربند پلوتونیک ارغنداب	۶۴
۷-۵-۲- کمربند پلوتونیک اسپین بولدک	۶۴
۸-۵-۲- کمربند پلوتونیک نورستان شرقی	۶۴
۹-۵-۲- کمربند پلوتونیک نورستان غربی	۶۵
۱۰-۵-۲- کمربند پلوتونیک سفید خرس	۶۶
۱۱-۵-۲- کمربند پلوتونیک واخان	۶۷
۱۲-۵-۲- چهار مرحله اصلی نفوذی در افغانستان	۶۷
۱-۱۲-۵-۲- مرحله ای نفوذی پالئوزوئیک زیرین	۶۷
۲-۱۲-۵-۲- مرحله ای نفوذی تریاس	۶۸
۳-۱۲-۵-۲- مرحله کرتاسه	۶۹
۴-۱۲-۵-۲- مرحله ائوسن - الیگوسن	۷۱

فصل سوم: مفهوم افیولیت و پراکندگی افیولیت های افغانستان

۱-۳- سنگ های اولترامافیک	۷۳
۱-۱-۳- اولترامافیک های کومولا	۷۴

صفحه	عنوان
۷۶	۲-۱-۳- اولترامافیک های تکتونایت.....
۷۶	۳-۱-۳- اولترامافیک های جایگزینی .....
۷۷	۲-۳- مفهوم افیولیت.....
۸۳	۳-۳- انواع افیولیت ها.....
۸۴	۴-۳- نحوه تشکیل افیولیت ها.....
۸۵	۵-۳- گسترش افیولیت ها در جهان.....
۸۷	۶-۳- سنگ های اولترامافیک افغانستان.....
۸۸	۱-۶-۳ اولترامافیک های پالئوزوئیک افغانستان.....
۸۹	۲-۶-۳ اولترامافیک های مژوزوئیک افغانستان.....
۸۹	۳-۶-۳ اولترامافیک های سنوزوئیک افغانستان.....
۹۰	۷-۳- پراکندگی کمریند های افیولیتی افغانستان.....
۹۱	۱-۷-۳- شرق افغانستان.....
۹۲	۱-۱-۷-۳- کمپلکس افیولیتی خوست.....
۹۳	۲-۱-۷-۳- کمپلکس افیولیتی کابل - التیمور (لوگر).....
۹۴	۲-۷-۳- افغانستان مرکزی .....
۹۴	۱-۲-۷-۳- زمین در پنجاو.....
۹۴	۲-۲-۷-۳- افیولیت های ورث.....
۹۵	۳-۲-۷-۳- ولکانیک های قندهار.....
۹۵	۴-۲-۷-۳- ماجماتیسم و گسلش سنوزوئیک.....
۹۶	۳-۷-۳- شمال افغانستان .....
۹۶	۴-۷-۳- برخورد های متوالی قطعات گندوانا با آسیا.....
۹۷	۱-۴-۷-۳- مهاجرت زون های فروزانش در افغانستان مرکزی .....
۱۰۰	۲-۴-۷-۳- فرارانش افیولیت ها در افغانستان شرقی .....
۱۰۳	۵-۷-۳- چلانده شدن افغانستان مرکزی به سمت غرب توسط گوه پامیر .....
۱۰۶	۳-۸- افیولیت لوگر.....

عنوان

صفحه

فصل چهارم: سنگ نگاری و کانی شناسی

۱۱۴.....	۱-۴- مقدمه
۱۱۶.....	۲-۴- پتروگرافی پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر
۱۱۶.....	۱-۲-۴- لرزولیت
۱۲۱.....	۱-۱-۲-۴- بافت
۱۲۳.....	۲-۲-۴- هارزبورژیت
۱۲۶.....	۱-۲-۲-۴- بافت ها
۱۲۷.....	۳-۲-۴- دونیت
۱۲۷.....	۱-۳-۲-۴- بافت
۱۲۹.....	۴-۲-۴- کرومیتیت
۱۳۲.....	۱-۴-۲-۴- بافت
۱۳۳.....	۵-۲-۴- پیروکسنیت
۱۳۳.....	۱-۵-۲-۴- بافت
۱۳۴.....	۶-۲-۴- سرپانتینیت

فصل پنجم: کریستال شیمی

۱۳۴.....	۱-۵- مقدمه
۱۳۵.....	۲-۵- کانی های موجود در پریدوتیت های گوشته مجموعه افیولیتی لوگر
۱۳۵.....	۱-۲-۵- ارتوبیروکسن
۱۳۶.....	۱-۱-۲-۵- شیمی کانی های ارتوبیروکسن طبیعی
۱۳۷.....	۲-۱-۲-۵- ارتوبیروکسن های گوشته افیولیت لوگر
۱۳۹.....	۲-۲-۵- کلینوبیروکسن
۱۴۰.....	۱-۲-۲-۵- شیمی کلینوبیروکسن های طبیعی
۱۴۰.....	۲-۲-۲-۵- کلینوبیروکسن های گوشته افیولیت لوگر
۱۴۴.....	۳-۲-۵- الیوین
۱۴۴.....	۱-۳-۲-۵- شیمی الیوین های طبیعی

عنوان	
صفحه	
۱۴۶.....	-۲-۳-۲-۵-الیوین های گوشته افیولیت لوگر.....
۱۴۹.....	-۴-۲-۵-اسپینل.....
۱۴۹.....	-۱-۴-۲-۵-شیمی اسپینل های طبیعی.....
۱۵۱.....	-۲-۴-۲-۵-اسپینل های گوشته افیولیت لوگر.....
۱۵۶.....	-۵-۲-۵-کلریت.....
۱۵۶.....	-۱-۵-۲-۵-شیمی کلریت های طبیعی.....
۱۵۷.....	-۲-۵-۲-۵-کلریت های افیولیت لوگر.....
۱۵۹.....	-۱-۶-تعیین منشاء و شرایط تشکیل پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر.....
۱۶۷.....	-۲-۶-بررسی پارامتر های مختلف در اسپینل های واحد های مختلف سنگی افیولیت لوگر و مقایسه با اسپینل های موجود در دونیت، کرومیتیت و گدازه های بالشی افیولیت نایین.....
۱۷۱.....	-۳-۶-تغییرات Cr_2O_3 و Al_2O_3 در اسپینل های واحد های مختلف سنگی گوشته افیولیت لوگر.....
۱۷۲.....	-۴-۶-مطالعه رفتار عناصر سازگار و ناسازگار.....
۱۷۴.....	-۵-۶-بررسی الیوین و منشأ تشکیل دونیت افیولیت لوگر.....
۱۷۹.....	-۶-۶-کرومیتیت افیولیت لوگر.....
۱۹۰.....	-۱-۶-۶-عناصر گروه پلاتین.....
۱۹۳.....	-۷-ذوب بخشی.....
۱۹۴.....	-۸-۶-محاسبات فشار و دما برای پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر و تعیین عمق تشکیل آنها.....
۱۹۵.....	-۱-۸-۶-محاسبات دماستنجی.....
۱۹۵.....	-۱-۸-۶-۱-دما سنگی کلینوپیروکسن - ارتوپیروکسن.....
۱۹۷.....	-۱-۸-۶-۲-دماستنجی بر اساس زوج کانی الیوین - اسپینل.....
۱۹۸.....	-۲-۸-۶-محاسبات فشارسنگی.....
۱۹۸.....	-۳-۸-۶-تعیین عمق.....
۲۰۰.....	نتیجه گیری.....
۲۰۱.....	پیشنهادات.....

عنوان

صفحة

٢٠٢ ..... منابع و مأخذ

فهرست شکل ها

عنوان	
صفحه	
	فصل اول: کلیات
۵	شکل ۱-۱- راههای دستری به افیولیت لوگر.....
۱۴	شکل ۱-۲- اجزای مختلف یک میکروآنالیزور.....
	فصل دوم: زمین شناسی عمومی افغانستان
۱۹	شکل ۲-۱- واحد های اصلی ژئوتکتونیکی افغانستان و سیستم های گسله ای جدا کننده آن ها.....
۲۳	شکل ۲-۲- واحد های تکتونیکی اصلی افغانستان مرکزی و جنوی.....
۳۴	شکل ۲-۳- تکتونیک صفحه ای افغانستان و نواحی دربرگیرنده آن.....
۳۶	شکل ۲-۴- موقعیت گسل های آورده شده در متن.....
۳۷	شکل ۲-۵- نواحی تکتونیکی افغانستان.....
۳۹	شکل ۲-۶- لرزه های پوسته ای با عمق ۴۰ کیلومتر یا کمتر.....
۴۰	شکل ۲-۷- لرزه های گوشه ای در عمق بیش از ۱۰۰ کیلومتر.....
۴۱	شکل ۲-۸- تحولات تکتونیکی افغانستان.....
۵۸	شکل ۲-۹- نقشه ای شماتیک از توده های نفوذی افغانستان.....
۶۰	شکل ۲-۱۰- تطابق ساختمانی بین افغانستان و آسیای مرکزی.....
	فصل سوم: مفهوم افیولیت و پراکندگی افیولیت های افغانستان
۷۴	شکل ۳-۱- پراکندگی سنگ های اولترامافیک غنی از منیزیم .....
۷۵	شکل ۳-۲- تصویر چگونگی تشکیل نفوذی های لایه ای.....
۷۶	شکل ۳-۳- مدل ساده شده ای از جایگیری افیولیت ها.....
۷۷	شکل ۳-۴- تصویر چگونگی تشکیل دونیت های واکنشی.....
۸۰	شکل ۳-۵- سکانس افیولیتی ایده آل.....
	شکل ۳-۶- ۶ برش عرضی یک پشتہ اقیانوسی و مقایسه یک سکانس افیولیتی ایده ال با قطعات افیولیتی مختلف.....
۸۲	شکل ۳-۷-a- مراحل جایگیری افیولیت ها بر اثر تصادم.....
۸۶	شکل ۳-۷-b- مراحل جایگیری افیولیت ها بر اثر تصادم.....

صفحه

عنوان

شکل ۳-۷-۶- تشریح مراحل جایگیری افیولیت ها طی فرارانش قطعات صفحه فرارانده ۸۷
شکل ۳-۸- مقطع عرضی ساده شده از شرق افغانستان ۹۱
شکل ۳-۹- جداشدن قطعات گندوانا و پیوستن به لوراسیا ۹۸
شکل ۳-۱۰- فرایند بسته شدن تیس و باز شدن اقیانوس هند ۹۹
شکل ۳-۱۱- تصویر تحولات حاشیه اوراسیا ۱۰۲
شکل ۳-۱۲- منشأ ممکن برای زمین لرزه های پامیر - هندوکش ۱۰۵
شکل ۳-۱۳- موقعیت بلوك کابل و افیولیت لوگر در تکتونیک منطقه ۱۰۷
شکل ۳-۱۴- موقعیت متسلکه های افیولیت لوگر ۱۰۹
شکل ۳-۱۵- شمای زمین شناسی و تکتونیکی افیولیت لوگر ۱۱۱

فصل چهارم: سنگ نگاری و کانی شناسی

شکل ۴-۱- نتیجه بررسی های مودال پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر و نمایش سیر تحولات سنگ شناسی ۱۱۵
شکل ۴-۲- تصاویر لرزولیت چهارفازی گوشته افیولیت لوگر ۱۱۸
شکل ۴-۳- تصاویری از پورفیروکلاست های ارتوبیروکسن ۱۱۹
شکل ۴-۴- تصویری از کلینوپیروکسن احاطه شده توسط ارتوبیروکسن ۱۲۱
شکل ۴-۵- تصاویری از لرزولیت ۱۲۲
شکل ۴-۶- اسپینل ورمیکولار موجود در لرزولیت ۱۲۳
شکل ۴-۷- الیوین های جانشینی در حاشیه های خوردگی ارتوبیروکسن ۱۲۴
شکل ۴-۸- تصویری از ارتوبیروکسن کاملا بستیتی شده ۱۲۵
شکل ۴-۹- اسپینل های موجود در هارزبورژیت ۱۲۶
شکل ۴-۱۰- تصاویری از اسپینل در بخش های سرپانتینی هارزبورژیت ۱۲۶
شکل ۴-۱۱- تصویر هایی از الیوین های تشکیل دهنده دونیت ۱۲۸
شکل ۴-۱۲- کروم اسپینل موجود در دونیت ۱۲۸
شکل ۴-۱۳- الیوین های موجود در غلاف های دونیتی احاطه کننده لنزهای کرومیتیتی ۱۳۰
شکل ۴-۱۴- تصویری از یک کرومیتیت که در آن دیوپسید و کلریت مشاهده می گردد ۱۳۱

عنوان

صفحه

- شکل ۴-۱۵- تصویری از کرومیتیت با ادخالی از کلریت و الیوین ۱۳۱
شکل ۴-۱۶- تصویری از دانه های درشت اسپینل های موجود در کرومیتیت ۱۳۲

فصل پنجم: کریستال شیمی

- شکل ۵-۱- موقعیت ترکیبی ارتوبیروکسن های موجود در پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر ۱۳۹
شکل ۵-۲- ترکیب کلینوپیروکسن های موجود در پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر ۱۴۲
شکل ۵-۳- تغییرات (A) Cr_2O_3 , (B) Al_2O_3 , (C) در کلینوپیروکسن ها ۱۴۳
شکل ۵-۴- موقعیت ترکیبی الیوین های پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر ۱۴۶
شکل ۵-۵- ترکیبات اعضاي پایانی گروه اسپینل که در منشور ترکیبی اسپینل آمده است ۱۵۱
شکل ۵-۶- اسپینل های افیولیت لوگر در مثلث کاتیون های ۳ ظرفیتی Cr^{3+} , Fe^{3+} و Al^{3+} ۱۵۳
شکل ۵-۷- تغییرات $\text{Cr}^{\#}$ در مقابل $\text{Mg}^{\#}$ پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر ۱۵۴
شکل ۵-۸- موقعیت کلریت های موجود در کرومیتیت افیولیت لوگر ۱۵۷

فصل ششم: پتروژئن

- شکل ۶-۱- مقدار Al_2O_3 در برابر Cr_2O_3 اسپینل های پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر ۱۶۰
شکل ۶-۲- مقدار فورستریت الیوین در برابر $\text{Cr}^{\#}$ اسپینل کروم دار همزیست با آن ۱۶۱
شکل ۶-۳- مقدار اتمی کاتیون Na^+ کلینوپیروکسن در برابر $\text{Cr}^{\#}$ آن ۱۶۲
شکل ۶-۴- ترسیم نمونه های سنگی گوشته لوگر در دیاگرام $\text{Cr}^{\#}$ در برابر $\text{Mg}^{\#}$ اسپینل های آن ها ۱۶۳
شکل ۶-۵- پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر در محدوده ی تکتونیت ۱۶۴
شکل ۶-۶- تغییرات نسبت اتمی $\text{Cr}^{\#}$ در برابر درصد وزنی TiO_2 ..... ۱۶۵
شکل ۶-۷- تغییرات TiO_2 در برابر Al_2O_3 اسپینل های پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر ۱۶۶
شکل ۶-۸- تغییرات $\text{Fe}^{2+}/\text{Fe}^{3+}$ در برابر Al_2O_3 Wt% اسپینل ها ۱۶۶
شکل ۶-۹- ترسیم Al_2O_3 در برابر Cr_2O_3 اسپینل های افیولیت های لوگر و نایین و گدازه های بالشی ۱۷۱
شکل ۶-۱۰- نمایش تغییرات مقدار Al_2O_3 و Cr_2O_3 بر اساس درصد وزنی ۱۷۲
شکل ۶-۱۱- ترسیم TiO_2 , Cr_2O_3 , Al_2O_3 و ارتوبیروکسن های لوگر در برابر $\text{Mg}^{\#}$ این کانی ها ۱۷۳
شکل ۶-۱۲- ترسیم Na_2O , Cr_2O_3 , Al_2O_3 و TiO_2 کلینوپیروکسن در برابر $\text{Mg}^{\#}$ این کانی ها ۱۷۴

عنوان

صفحه

شکل ۱۳-۶ - محتوی فورستریت واحدهای مختلف سنگی افیولیت لوگر به همراه نمایش محدوده های مربوط به انواع اولترامافیک ها.....	۱۷۶
شکل ۱۴-۶ - تبلور کرومیت در نمودار فازی الیوین - کرومیت - کوارتز	۱۸۱
شکل ۱۵-۶ - مدل واکنش مذاب - گوشته برای تشكیل کانسارهای کرومیتیت غنی از Cr و غنی از Al	۱۸۲
شکل ۱۶-۶ - تغییرات Al_2O_3 در برابر Cr_2O_3 اسپینل های کرومیت افیولیت لوگر و پریدوتیت های گوشته میزبان آنها.....	۱۸۶
شکل ۱۷-۶ - ترسیم تغییرات $(\text{Mg}/(\text{Mg}+\text{Fe}^{+2}))$ در برابر $\text{Cr}\# (\text{Cr}/(\text{Cr}+\text{Al}))$ برای کرومیتیت ها و سنگ های میزبان آنها در مجموعه افیولیتی لوگر.....	۱۸۸
شکل ۱۸-۶ - ترسیم TiO_2 در برابر $\text{Cr}\#$ پریدوتیت های گوشته و کرومیتیت افیولیت لوگر	۱۸۸
شکل ۱۹-۶ - تصویر شماتیک رابطه میان محیط تکتونیکی و تشکیل انواع کرومیتیت های انبانی غنی از Cr و غنی از Al	۱۸۹
شکل ۲۰-۶ - تغییرات ترکیب اسپینل های کروم دار موجود در پریدوتیت ها و کرومیتیت های گوشته افیولیت لوگر	۱۸۹
شکل ۲۱-۶ - مقایسه $\text{Cr}\#$ اسپینل های کروم دار کرومیتیت ها با سنگ های دونیتی و پریدوتیتی همراه آنها و مقایسه با برخی از مناطق مطالعه شده در دنیا.....	۱۹۰
شکل ۲۲-۶ - دیاگرام دما در مقابل فشار برای پریدوتیت های گوشته افیولیت ملانژ لوگر	۱۹۹

فهرست جدول ها

عنوان	
صفحه	
فصل دوم: زمین شناسی عمومی افغانستان	
جدول ۱-۲- نام های متنوع و نحوه ی نگارش گسل های اصلی افغانستان ۴۹	
فصل پنجم: کریستال شیمی	
جدول ۱-۵- میانگین نتایج ترکیب ارتوپیروکسن های موجود در پریدوتیت های مانتل افیولیت لوگر و محاسبه درصد اعضای پایانی آن ها بر اساس درصد وزنی و فرمول ساختمانی ۱۳۸	
جدول ۲-۵- نام و فرمول شیمیایی ارتوپیروکسن های آورده شده در جدول ۱-۵ ..... ۱۳۹	
جدول ۳-۵- ترکیب کلینوپیروکسن های موجود در پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر بر اساس درصد وزنی، به همراه فرمول ساختمانی، $Mg\#$, $Cr\#$ و درصد اعضای پایانی ۱۴۱	
جدول ۴-۵- نام و فرمول شیمیایی کلینوپیروکسن ها به طور میانگین ۱۴۴	
جدول ۵-۵- میانگین ترکیب الیوین های موجود در پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر، بر اساس درصد وزنی و فرمول ساختمانی بر اساس ۴ اکسیژن، به همراه محاسبه ی اعضای پایانی آن ها ۱۴۸	
جدول ۶-۵- نام و فرمول شیمیایی الیوین ها به طور میانگین ۱۴۹	
جدول ۷-۵- ترکیب اسپینل های طبیعی به همراه فرمول شیمیایی آن ها ۱۵۰	
جدول ۸-۵-a- ترکیب اسپینل های موجود در پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر بر اساس درصد وزنی و فرمول ساختمانی آنها با احتساب ۳۲ اتم اکسیژن ۱۵۴	
جدول ۸-۵-b- ادامه ترکیب اسپینل های موجود در پریدوتیت های گوشته افیولیت لوگر بر اساس درصد وزنی و فرمول ساختمانی آنها ۱۵۵	
جدول ۹-۵- فرمول ساختمانی میانگین اسپینل های لوگر ۱۵۵	
جدول ۱۰-۵- ترکیب کلریت های موجود در کرومیتیت های افیولیت لوگر، بر اساس درصد وزنی و فرمول ساختمانی ۱۵۸	
جدول ۱۱-۵- فرمول ساختاری کلریت های آورده شده در جدول ۱۰-۵ ..... ۱۵۸	
فصل ششم: پتروژئز	
جدول ۱-۶- میانگین برخی از پارامتر های اسپینل های واحدهای مختلف سنگی گوشته لوگر ۱۶۷	